

NEA HUND

Nr. 2

1988

6. ÅRGANG.

Berit Elverum Hoem presenterer Australisk Kelpie på s. 20.

Lederen har ordet

Nå har vi hatt en fin tid, hvor mange har hatt mye å gjøre med hus, hagearbeid og mye annet. I en slik travle tid er det kanskje lett å glemme vår firebente venn, hunden. Glem heller ikke, når du ferdes i skog og mark, at det er mange nyfødte og unge skapninger på denne tiden, så vis derfor hensyn.

Årets 17.mai ble det dessverre ingen fra STBK som deltok i folketoget. Dette skyldes i stor grad en svikt fra oss i styret.

I vår har STBK arrangert dressurkurs. Dette har foregått ved Teigen bru, og i skrivende stund er det 3 kvelder igjen. 8 hunder har deittatt, og de har hatt det fint sammen med sine eiere, og de flinke kurslederne, Suzette Aaldstedt og Cunda Olden. Flere kunne gjerne deltatt, men de som er interesserte får trolig sjansen igjen til høsten. STBK har imidlertid et tilbud til. Etter dressurkurset starter Stig opp med sporkurs. Se forøvrig annonse i Selbyggen.

Også i år vil klubben arrangere lotteri. Denne gangen "griselotteri". Jeg håper alle medlemmene er villige til å selge ei bok hver. Dette vil gi klubben ei inntekt vi så absolutt trenger.

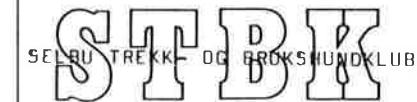
Jeg må også få benytte anledningen til å orientere om problemer vi har hatt i utstillingskommiteen. Samarbeidet der "sprakk" dessverre, og 3 av medlemmene der trakk seg. Valgkommiteen har imidlertid greid å finne 3 nye personer, og disse er Kaia Lysholm, Tydal, Ingolf Bakløkk, Hommelvik, og Hågen Carlsson, Hommelvik. Vi i Styret vil med dette ønske de 3 nye velkommen og lykke til med utstillingsarbeidet.

Lørdeg 3.september avholdes karaktertest ved ridesentret, og lørdag 4.september valpeshow og lydighetsprøve på Tømra. Håper på bra deltagelse og mange tilskuere. Se forøvrig annonse i Selbyggen.

Til slutt vil jeg ønske alle leserne av dette blad en riktig god sommer.

Arne.

HAR DU HUSKET
KONTIGENTEN?

Leder Arne Nypan

Sekretær Ingfrid Viken

Kasserer Astri Jensen

Brukshundkomite

Gunda Olden
Kjell Dahl
Ola E. Guldseth
Anne K. Evjen

Trekkhundkomite

Torgeir Sletner
Gunnar H. Guldseth
Leif Idar Græsli
Geir Johnsen

Utstillingskomite

Åge Revdahl
Suzette Aaldstedt
Kaia Lysholm
Hågen Carlsson
Ingolf Bakløkk

Støttekomite

Aslaug Dahl
Anita Græsli
Berit Ofstad
Randi Dahlø

Medlemskontingent pr.

Kalenderår:

Familie: kr.100.-

Hovedmedlem kr. 75.-

Ungdomsmedlem kr. 40.-

Støttemedlem kr. 40.-

Postgirokonto 2 09 45 55

Bankgirokonto 4285 07 90234

Organ for Selbu

Trekk- og Brukshundklubb.

Utkommer 4 ganger pr. år.

Abonnement oppnås ved å tegne støttemedlemskap i STBK.

Redaktører

Gunda Olden
Else May Engen
Dagfrid Uthus

INNHOLD

1. Lederen har ordet
2. Hundsjukvård
3. Innvoldsdør
4. Halekupering
5. NKK-nytt
6. Rabies
7. Blind Rondo
8. Bikkjer i Hjertekoen
9. STBK aktiviteter
10. Kvifor Vorstne?
11. Kelpis
12. INF
13. Fritt frem

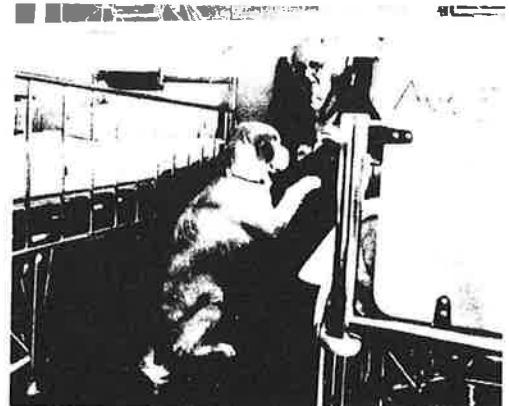

Sjuksköterskan Eva-Marie Gladh är Diggers nattmatte. När hon slutar för dagen går de bågge på en långpromenad hem till bostaden.

Hund-Sjukvård: D:r DIGGER

Hunden Digger, 7 månader, tar ett skurktag upp i *Olga Edqvists* säng. Där ve han att det vankas kram och kel. Olga känner vid det här laget Digger väl. Drygt tre månader har hon vårdats på *Vasa sjukhus* avdelning fem i Göteborg. Somras bröt hon höften och det var också då som hon för första gången träffade sjukhushunden Digger.

Text: Ingbert Johansson. Foto: Jorma Valkonen

Digger vet att det vankas godis inne hos Elin Johansson. Bedjande lägger han upp tassen i hennes knä.

Digger är på många sätt en unik hund. Han ägs av sjukvårdsförvaltningen i Göteborg och uppbär också lön från förvaltningen. Lonen består av betald hundskatt, försäkring och diverse matförmåner.

Dagligen vistas han på längdvårdssavdelningen, uppgiften är att enbart umgås med patienterna.

Idén om att skaffa hund hade länge grott hos personalen på avdelningen. När så sjuksköterskan Eva-Marie Gladh fick syn på en annons om några golden retriever-valpar så sa alla att nu skulle man slå till. Personalen vände sig raskt till sjukvårdsförvaltningen och bad om pengar.

Och de annars så strikta po-

litikerna svarade ja!

Eva-Marie Gladh är Diggers nattmatte. Hundvan har hon sedan många år tillbaka. Därför var det naturligt att hon åtog sig uppdraget att ta hand om Digger. Nu jobbar de samma pass på sjukhuset. Hon ser också till att Digger får rejält med motion på lediga stunder.

Men Digger ser själv till att rora på sig. Vant springer han av och an i korridoren, viftar på svansen och svänger där och då av till någon av sjukslarna.

— Digger har betytt otroligt mycket för mig. Man får bättre både fysiskt och psykiskt, säger *Olga Edqvist*, 85 år, en av Diggers trognaste vänner.

På avdelning fem är många av patienterna gamla männskor. Flera är ensamma och det kan vara tunnsått med besök. För dem har Digger verkligen lattat upp tillvaron.

— Digger ger dem varme och kroppskontakt. Och patienter som annars sitter tyvärr ensamt pratar nu livigt med honom, säger Eva-Marie Gladh. Digger är också mån om att bli omtyckt. Han kan ner direkt när någon villvara ifred, då viker han undan.

Få kritiska röster har höjts mot Diggers tjänst på avdelningen. Några tyckte i början att det var ohygieniskt med en hund på ett sjukhus. Men varken socialstyrelsen eller hälsovårdsnämnden har haft några invändningar.

— De var har från bakteriologiska laboratoriet och tog prover på både mig och Digger. Min nytvättade kind innehöll fler bakterier än vad som kunde komma från hunden, säger Eva-Marie. Och allergifaran är så gott som obefintlig. Det forekommer nästan aldrig bland äldre männskor.

På avdelningen finns det 24 vårdplatser och alla patienterna gillar Digger. Och Digger gillar alla. Glatt viftande på svansen möter han upp redan i dörren. Låter sig krias i den mjuka palsen och grymtar belåtet. Han har onekligen hjälpt till att öka trivseln för både patienter och personal. Det märks att patienterna mår bra av att ha Digger som sällskap och han hjälper dem också att bli friskare.

— Själv verkar han också mä bra. Och så är han ju Sveriges mest älskade hund, säger Eva-Marie Gladh.

Många av våra patienter är ensamma och gamla. För dem har Digger betytt otroligt mycket.

Denne artikkelen er sakset fra
Ororuddalen Dyreklinikks
Informasjonsblad - Dyrleggen
Informerer Nr. 2 1988.

Innvollsorm til skade for dyr og mennesker

Det finnes over 150 smittsomme sykdommer som under vanlige forhold overføres fra dyr til mennesker. Slike sykdommer kalles «zoonoser». Hundens og kattens spolorm er en parasitt som også kan smitte mennesker. Vi regner med at alle leserne er seg sitt dyreansvar bevisst. Dette betyr bl.a. ikke lufting i sandkasser, bruk av plastposen og regelmessige ormekurer.

Hunden og kattens vanlige spolorm kan angripe mennesket og gi alvorlige sykdomstegn. Hunden har to spolormtyper (en stor og en liten). I Norge ser det ut til at de forekommer i omrent like hyppig grad. Det er bare hundens store spolorm som smitter mennesker. Undersøkelser her i landet viser at gjennomsnittlig 5 % av voksne hunder utskiller spolormegg i avføringen. Hos unge hunder er tallen minst det doble, mens det nærmer seg 100 % hos valper. Tallene for katt er noe mer usikkert, men kan forsiktig anslås til det samme.

Hos voksne hunder og katter kan parasittangrep i tarmen gi kroniske diareproblem, små blødning i tarmvegg slik at dyret blir blodfattig (anemisk), hudkløe i stor grad og over tid et generelt svekket forsvarsapparat. Mange hunder og katter er anemiske. Sel-skapsdyrene har også et høyere antall hvite blodlegemer enn mennesker. Dette kan tolkes som en overaktivitet i forsvarsappalet. Er kroniske parasittinvasjonar noe av årsaken til dette?

I tettbodde strøk viser undersøkelser fra mange land at jorden inneholder et stort antall spolormegg; egg finnes i 20-30 % av tilfeldige jordprøver i parker og lekeplasser. En liten undersøkelse i Norge der det ble tatt prøver fra 13 sandkasser på inngjerdet lekeplass, viser spolormegg i ca. 40 % av prøvene.

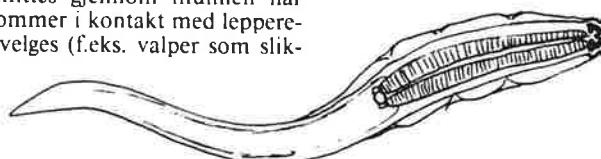
Mennesker smittes gjennom munnen når spolormegg kommer i kontakt med lepperegionen eller svelges (f.eks. valper som slik-

ker oss i ansiktet). Egg og larver vil ikke utvikle seg til kjønnsmoden orm, men larvene kan vandre ut gjennom tarmen, følge blodbanene og deretter «slå seg ned» i mange indre organer. Både larvens vandring og innkapslingen kan gi alvorlige plager. En blodprøve kan med stor grad av sikkerhet avsløre problemet. En rekke prøver viser at mellom 2 til 30 % av undersøkte barn, har motstandsstoffer i blodet mot spolormlarver; noe som betyr at de har larver i kroppen. Dette er skremmende høye tall.

Først i midten av 50-årene ble det vist at hundens og kattens spolorm kan smitte mennesker. Som nevnt vandrer larvene rundt i kroppen og kapsler seg inn i mange organer. Spesielt kjent er innkapslinger i øyne hos barn. Dette kan lett forveksles med begynnende svulstaktige forandringer. Ofte blir øyet kraftig betent og må fjernes i sin helhet. I mer sjeldne tilfeller dør voksne mennesker på grunn av innkapsling av et stort antall laver i hjertemuskulatur, hjer-nen eller leveren. Fra dyreforsøk er det kjent at rotter og mus som smittes på en kunstig måte, får nedsatt evne til å løse problemer. Hos mennesker er det ikke bevist en direkte sammenheng mellom spolormsmitti og nedsatt mentale funksjoner eller endringer i hjernen (f.eks. epilepsi). Men det skal i sjeldne tilfeller ikke ses bort fra en slik mulighet.

Omgang med hundens og kattens spolorm er med andre ord ikke bare et estetisk spørsmål. Nøye personlig hygiene og regelmessig ormebehandling av dyrene er svært viktig. Voksne hunder og katter bør rutinemessig behandles 1-2 ganger i året. Valper bør behandles fra 2. leveuke og regelmessig frem til 6 måneders alderen. Bruk av ormemiddel i pastaform forenkler behandlingen. Preparatet fås kjøpt på apotek uten resept.

Torbjørn

NÅR CLUTCHEN
ER SLITT...

KONTAKT SPESIALISTEN
DET LØNNER SEG!

VIKA BILSERVICE AS

7550 HOMMELVIK — TLF. 97 05 77
Autorisert bilverksted

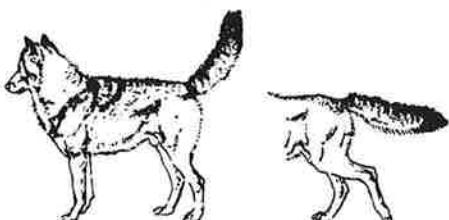
Om halevern og dyrevern

Ja, det er altså et faktum. Kupert haleres tid er forbi. F.o.m. juli 1988 skal alle hunder i Norge få vokse opp med den halen de er født med. Så vidt vi vet er Norge foregangsland på dette området, det er vel verdt å merke seg!

La det være klart at det ikke dreier seg om en ny lov. Forbud mot halekupering er en paragraf i Dyrevernloven som trådte i kraft i 1977. Siden da har det vært gitt dispensasjoner for de rasene hvor standarden tilslir halekupering. (Ca 30% av våre raser.)

Det er interessant å se hvilken interesse dette forbudet har vakt, ikke bare innenfor aktive hundekretser, men også i massemedia. Den ene etter den andre står fram med glødende øyne og kjemper for sin beste venns amputerte halestuss. På klinikken hører vi det også daglig: Nå er det slutt på moroa, problemene tårner seg opp i forbindelse med utstilling, import og avl, ja, endel sier også at nå legger de hundesport på hylla.

Fra en veterinær synspunkt melder det seg umiddelbart en rekke tanker. Hva er det egentlig som skjer? En handling som har vært utført i flere hundre år, som klart er tradisjon å regne, skal nå forbys. Å bryte tradisjonelt vedtatte normer er ikke lett, særlig ikke som foregangsmenn. Men det er en nødvendighet for fremgang. Historien har nok eksempler på tradisjoner som slett ikke har vært av positiv karakter. Argumentet «slik har det alltid vært, så slik skal det også forblive», holder sjeldent mål.

Mennesket har gjennom årtusener avlet fram forskjellige hunder, tilpasset egne behov og egen smak: Forskjellige størrelser, korte ben, lange ben, kort snute, lange ører, pelsvariasjoner, osv. Det har gitt oss et mangfold av raser vi kan glede oss over i dag. At ikke være behov alltid har vært til hundens eget beste hersker det vel ingen tvil om. Halekupering er et av eksemplene på det.

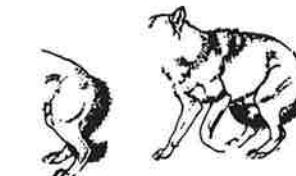
Vi går hundenes nye hale-fremtid lyst imøte. Vi gleder oss til å se hunder som bedrer sin bevegelsesevne, sin balanse, og som forbedrer sin kommunikasjon, ikke minst seg imellom. Vi ser dessuten frem til å slippe og påføre små valper en unødig smerte vi aldri fullt ut vil kunne forsøre. Vi er ikke bekymret for lange haler skjebne. Sykdomssstatistikken vår viser oss klart at vi ikke har mer problemer med naturlige haler enn med kuperte, snarere tvert imot.

«Har en drøm» er visst et motto for tiden. I denne sammenheng måtte det være at hundefolkets entusiasme for å hindre denne paragrafens gyldighet ble overført til noe som kom hunden til gode. Hva med en lov med forbud om avl på hunder med arvelige lidelser.....?

Heia Norge!

Torill

Denne artikkelen er sakset fra Groruddalen Dyreklinikk's Informasjonsblad - Dyrleggen Informerer Nr. 2 1988.

Haglehunden 2/88

Halekuperingsforbud i Norge

Dyrevernloven

Forbuddet mot kupering og utstilling av kuperte hunder, baserer seg på dyrevernloven som ble vedtatt av Stortinget og trådte i kraft 1. januar 1977. I paragraf 13.2 i Loven heter det:

«Det er forbode å stubbe øyre eller hale og å stilla ut noko dyr som har fått stubba øyre eller hale etter at denne lova tok til å gjelde».

Dispensasjon

Da den nye dyrevernloven ble satt i verk 1.1.-77 fikk allikevel departementet anledning til å gi utsettelse med ikrafttreden av paragraf 13.2 i et tidsrom inntil 5 år. Denne dispensasjonen ble gitt ut fra hensyn til de vanskeligheter forbudet ville medføre hvis Norge skulle bli alene med et halekuperingsforbud. Det var en forutsetning for utsettelsen at departementet skulle forsøke å utvirke at de andre nordiske land skulle fastsette tilsvarende forbud mot halekupering.

Europisk konvensjon

Da disse fem år var gått fryslet Norsk Kennel Klub at forbudet ville bli satt i virksomhet, og det ble nedlagt et stort arbeide for å få departementet til en ytterligere utsettelse, da det ikke hadde skjedd noe i våre naboland. En ny ting var imidlertid under oppseiling og det var at man på europeisk basis skulle starte arbeidet med en konvensjon for kjæledyrl. Departementet fant derfor at man kunne vente med gjennomføringen i Nor-

ge inntil dette arbeide var ferdig.

Som mange kjenner til har diskusjonen om halekupering gått høyt i mange europeiske land de senere år. Argumentene har vært sterke og mange både fra tilhengere og motstandere av halekupering.

Konvensjonen som er utarbeidet av Europaratet var ferdig og ble åpenet for undertegning den 13. november 1987. Konvensjonen inneholder forbud mot halekupering. Det er imidlertid adgang for de land som slutter seg til avtalen, å reservere seg når det gjelder halekupering.

Norge har undertegnet konvensjonen

På bakgrunn av den allerede vedtatt dyrevernlov i Norge, hvor halekupering er forbudt, har Norge allerede undertegnet konvensjonen uten forbehold. Det samme gjelder for Nederland, Italia og Hellas. Danmark, Luxembourg og Portugal har undertegnet med reservasjon.

De andre europeiske land har enda ikke undertegnet, det gjelder f.eks. Sverige og Finland.

Ny dyrevernslag i Sverige

Sverige ventes å undertegne konvensjonen i forbindelse med iverksettelsen av en ny dyrevernlov som etter planen skal tre i kraft fra 1.7.-88. Hva Sverige kommer til å gjøre med halekuperingsforbuddet kan ikke vi uttale oss om, men i lovforslaget paragraf 10 heter der:

«Det er forbudt å gjøre operative inngrep på dyr i andre tilfelle enn når det er nødvendig av veterinærmedisinske hensyn».

Norge først i verden

Etter det vi nå ser så vil ihvert fall Norge bli det første land i verden som setter forbud mot halekupering i verk. La det være helt klart at dette er meget ønsket fra NKK's side. Det er også antagelig et faktum at Norge vil bli det eneste land hvor det vil være forbudt å stille ut hunder med kuper hale født etter 1.7.-88. Det gjelder selv om hunden er født i utlandet.

Vansklig med nødvendig import av hunder

Vi har overfor departementet meget sterkt påpekt det meget uehdige i denne situasjonen. Det vil med dette forbudet bli meget vanskelig å ta hjem nødvendige avlsdyr fra de store hundeland som Tyskland og England i og med at de ikke kan stilles ut.

Vi mener å ha forståelse hos myndighetene for dette problem og dette vil være ett av de punter vi vil arbeide med i tiden som kommer.

Før ordens skyld nevnes at forbudet ikke gjelder for lydighetsprøver, agility og alle former for bruksprøver.

Mange blir berørt

Svært mange av våre hunderaser skal ifølge sin standard ha kupert hale. Det dreier seg om nesten en tredjedel av alle raser her i landet. Det registreres ca. 5.000 slike hunder og det er ca 1/5 av alle registreringer i NKK.

Vi vil i stor grad arbeide sammen med de spesialklubbene som blir rammet av forbudet, og håper på forståelse fra medlemmene i disse klubber.

Forholdene må legges til rette

I tiden fremover må det nedlegges et stort arbeide, såvel fra myndighetene som fra NKK og de samarbeidende klubber, med informasjon. Det må blant annet lages praktiseringsregler for såvel hundeeiere som utstillingsranger og dommere.

Det er med liten glede vi setter igang med dette arbeide, men vi innsør at Loven nå blir satt i verk, og at vi som en ansvarlig organisasjon må gjøre det som er nødvendig.

En trend

Den fremlagte europeiske konvensjonen viser at trenings- ute i verden (i alle fall i Europa) går i retning av forbud mot kosmetisk inngrep hos dyr. Det antas at svært mange land vil innføre halekuperingsforbud, men hvor lenge Norge blir stående alene vites ikke på nuværende tidspunkt.

Ikrafttreden 1.juli 1988

Til slutt gjentar vi hva Loven betyr for oss:

Fra 1.7. 1988 er det forbudt å kupere hale på hund i Norge. Det vil si at hunder født etter dette tidspunkt ikke skal kuperes. Det er likeledes forbudt å stille ut kuperte hunder som er født etter 1.7. 1988.

Rau myra Smådyrklinikk

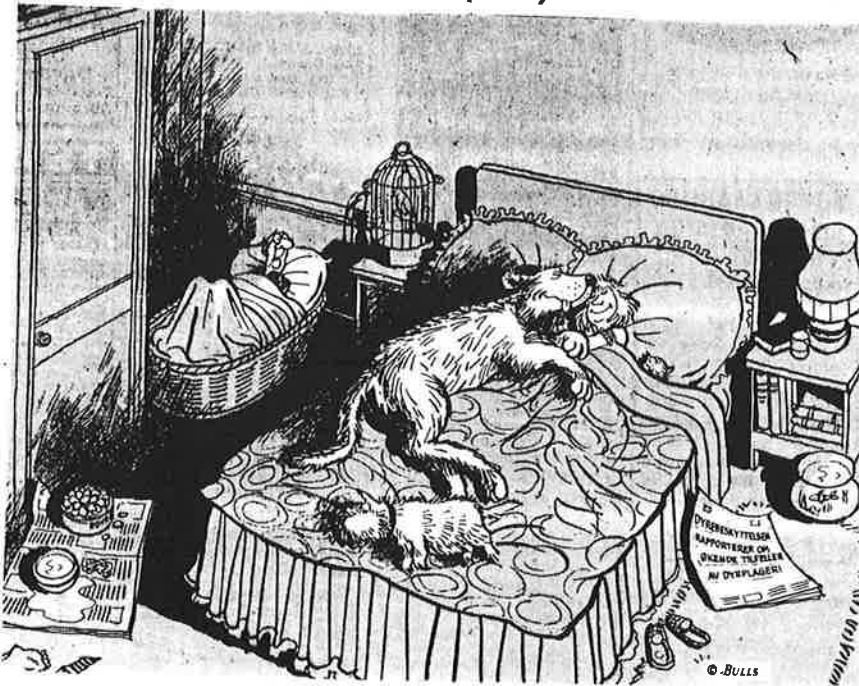

DET FÅLT LOKATER, OG KAN TA ENIGT SMILDEVERD
OPPTIL KVALITETSFORSKER.
RING I KONTORT DIA. 42 0860-10000
Mobiltelefon: 411-818640

Dyrlege
IVAR SVEINUNG HANEM
7584 SELBUSTRAND

Ta godt vare på dyrene

"Men kjære Asta, jeg er ganske sikker på at Dyrebeskyttelsen ikke ville synes det var grusomhet selv om de måtte sove ute på kjøkkenet."

Denne artikkel er sakset fra Groruddalen Dyreklinikks Informasjonsblad - Dyrlegen Informerer Nr. 1988.

Rabies hundegalskap

Rabies er en smittsom, dødelig virussykdom som kan ramme mennesker og alle varmblodige dyr. Siden siste verdenskrigen har sykdommen spredt seg fra Russland til de vestlige land. Rabiesmittede områder i verden har økt langsomt, men sikkert. Nå er også sykdommen kommet til Finnland. Påvisningen av Rabies i Finnland skaper formelt en ny situasjon i Norden. Norske hunder og katter får ikke lenger reise til Finnland uten å måtte ha 4 måneder karanteneopphold når de kommer tilbake.

Det er viltet som fører smitten over landegrensene. Det sier seg selv at det er vanskelig å ha full oversikt over disse dyrsvandringer. Reven er i dag den viktigste sprederen av sykdommen. Alle ville dyr kan være smittebærere, også fugler.

Spredningen av sykdommen skjer ved at rabiesdyr biter friske dyr. Spittet hos syke dyr inneholder viruset. Fra bittstedet vandrer viruset langs nervebaner til hjernen. Her forårsaker dette så store skader at det alltid er dødelig utgang for den smittede (unntaket er mennesker som øyeblikkelig vaksineres etter bitt). Det kan ta uker og måneder fra bittskade til sykdomsutbrudd.

Sykdomstegnene kan være veldig varierende. Generelt kan vi dele den inn i tre stadier: Hos hund vil første stadium være en forandring i oppførselen: uro, irritabilitet, klø på bittstedet; i enkelte tilfeller er irritasjonen så alvorlig at de begynner å spise på bittstedet. I tillegg får de en pervers appetitt: spiser stein, trestykker, glass, egen avføring og urin. Dette stadium varer stort sett 1-2 dager.

Neste stadium er irritasjonsstadiet. Her får de bitelyst, kramper og raserianfall. De får lammelser i stemmebåndene og dermed forandret «stemme». De kan også få hallusinasjoner og begynne å fange innbilte fluer. Dette stadium varer 3-4 dager.

Tredje stadium er lammelsesstadiet. Hundene får også en total depresjon. De er tør-

ste, men livredder for å drikke vann. Alt som har med vann å gjøre, utløser redsel. Blir ikke dyrene avlivet, dør de ganske raskt i dette stadiet. Menneskene gjennomgår samme sykdomsstadier etter bitt av rabide dyr. Et vaksineprogram som øyeblikkelig startes kan imidlertid redde menneskets liv. Uvaksinerte dyr som bites, blir avlivet. Her vil et vaksineprogram aldri bli igangsat av redsel for smitte til mennesker!

Det sier seg selv at dette er en sykdom vi ikke ønsker å få hit til landet. Det er derfor alltid viktig å følge gjeldende karanteneregler og i tvilstilfelle spørre veterinæren når det gelder innføring av dyr til Norge.

I land med rabiesmitte blir husdyrene vaksinert regelmessig. Ved minste mistanke om rabiesmitte blir dyrene umiddelbart avlivet for å få en sikker diagnose. Denne kan bare stilles sikkert ved å ta ut og mikroskopere snitt av hjernevev.

Vi har felles grense med både Finnland og Sovjet, så spesielt i de nordøstlige delene av landet bør man være oppmerksom på selvdød rev, og dyr med mistenkelig adferd. Kontakt alltid nærmeste veterinær hvis du er i tvil.

Kanskje dette er en lite påminnelse om at du også bør sjekke om hunden trenger andre vaksiner?; det vil si parvovaksine hvert år og valpesykevaksine annen hvert år.

Eva

BLINDE RONDO «SNEK» I KØEN

Av SYLVIND NÆRS

STAVANGER (Dagbladet): Støtt blinde Rondo gikk rett på dører, vegger og møbler. Nå har han fått hjelp. Cocker spanielen «snek» i sykehuskaen, og ble operert for grå stær — som første hund i Norge.

Matmor Ellen Marie Larsen på Madla i Stavanger er jublende glad over at hun har fått øyekontakt med sin beste venn igjen. Og Rondo blinker lurt tilbake og ser fornøyd ut han også — selv om han ikke har det samme, skarpe synet han hadde som valp. Men hvem hadde vel hatt det i en alder av 14 hundear — eller noe sånt som menneskeår!

Vi hadde nok hatt bruk for briller noen og hver i den alderen. Det har Rondo også hvis han skal se helt skarpt. Alderdomesvekkelsen har nemlig gjort hunden langsynt til tusen. Dessuten er det bare det verste øyet som er operert, så Rondo er fortsatt blind på det andre.

Faglig utfordring

Men at synet kom tilbake på det ene øyet, har fått gammelingen Rondo til å gå i barndommen igjen. Livsgnisten er tilbake, han lever i beste velgående og har begynt å utforske verden på nytt.

Mannen som utførte Norges første grå stær-operasjon på hund, overlege Alf Sokol ved øyeavdelingen på Sentralsjukhuset i Rogaland, sier til Dagbladet at hundeoperasjonen var en stor faglig utfordring.

— Å operere en hund var en helt ny erfaring for meg. Rondo var så kraftig angrepet av grå stær at øynene hans bare var en grå masse, forteller Alf Sokol.

Operasjonen ble utført på klinikken til veterinær Magne Haaland på Bryne. I to timer lå Rondo i narkose på operasjonsbordet før det hele var over.

Overlege Sokol sier han savnet det moderne utstyret han har under tilsvarende menneske-operasjoner på sykehuset.

Ko-sniker?

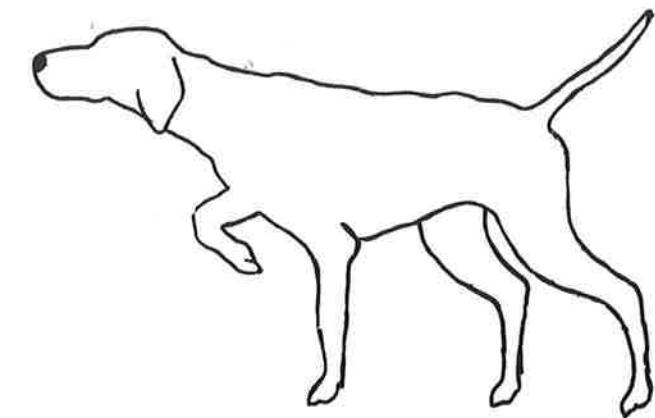
Rondo måtte kun vente i to uker på å få utført grå stær-operasjonen, mens mennesker som vil ha utført tilsvarende operasjon må finne seg i å sta i sykehuskø i opptil ett år før de slipper til.

— Er det ikke betenklig å la hunder snike i køen, overlege Sokol?

— Nei, slett ikke. Hunden ble operert på fritiden min en lørdag ettermiddag,

HIPPI KOMMENTERER

BIKKJA I HJERTEKØEN?

Cokeren Rondo på 14 år er blitt operert for grå stær, hoppa Gramay på 3 har fått nye hornhinner. Av leger, på fritida heldigvis. Når paserer Passopp bestefar i hjertekøen? På legenes fritid sjølv sagt.

Heldig er Rondo på 14 hundår, nesten 99 menneskeår, nesten 99 menneskeår, som Dagbladet så treffende påpeker. Rondo kan se igjen, han slipper å skalle i stoler, sofaer og bord. Med sitt ene øye kan han myse mot sin nå så lykkelige matmor. Dessuten kan han se fram til et hundeverdigliv, idet han runder 100 menneskeår!

Hvem kan vel kreve mer enn å se sin egen matmor?

Det enkleste er å glede seg med matmor, og la seg imponere over vitenskapen.

Men et spørsmål sniker seg uvergjelig inn, finnes det ikke en ennå enklere og mer hundevennligbehandling av Rondo? Men den er kanskje ikke like eiervennlig.

FEV 1/6

AKTIVITETER

S.T.B.K

Vårens dressurkurs er snart over. Første kvelden møtte

åtte ekvippsjer, men resten av kveldene har det hvert fem stykker.

Alle har jobbet godt med hundene sine, så det er godt håp på appelmerkeprøven.

Agilitybanen kommer opp i disse dager, og jeg håper at så mange som mulig vil benytte seg av den. Er det interesse for kurs, så ta kontakt med undernevnte.

Ellers håper BK at alle vil ha en aktiv og givende sommer med hundene sine.

Gunda

RESULTATLISTE - Selbusprinten

27. & 28. februar 1988

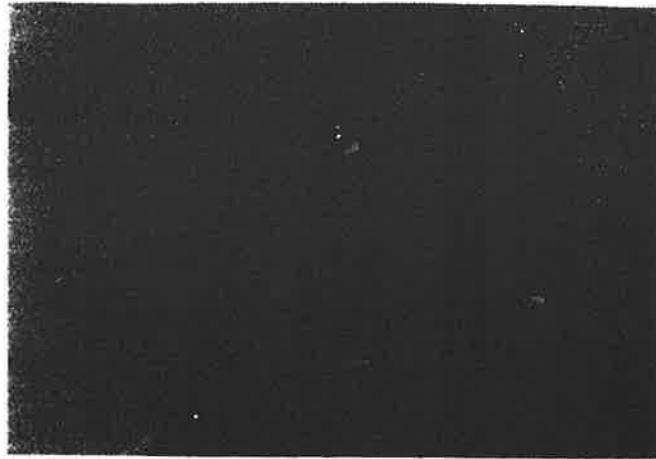
6- spann

Nr.	Navn	Tid 1. dag	Tid 2. dag	Total tid
1	Ove Østmo	36.14	19.50	56.04
2	Ola Kjøsnes	42.04	23.45	1.05.49
3	Magne Sandvik	42.04	23.57	1.06.01
4	Ove Mogård	46.24	24.45	1.11.09
5	Anita Grøvan	45.33	27.30	1.12.36
6	Inge Olsbø	47.07	31.23	1.18.30
7	Frank Thomsen	55.37	26.21	1.21.58
8	Roy Monsø	48.49	-	-

3- spann

Nr.	Navn	Tid 1. dag	Tid 2. dag	Total tid
1	Andreas Reitan	20.52	22.28	43.20
2	Kristin Rosvold	20.17	24.32	44.49
3	Georg Sørmo	21.33	23.26	44.59
4	Helge Eriksen	21.44	23.20	45.04
5	Torger Sletner	23.29	29.34	53.03
6	Ole Kravik	24.59	29.35	54.34
7	Johnny Tråsdahl	26.19	29.10	55.29
8	Anne Lise Olsbø	30.42	-	-

Overlege Sokol er slett ikke betenkta over at Rondo snek i køen. Inngrepet skjedde jo på lørdag ettermiddag. Vi går som en selvfølge utfra at det var full aktivitet på operasjonssalen på Rogaland regionssjukehus. Så lykkelig virker da både matmor og lege, de hadde vel ikke vært det om Rondo ikke bare hadde "snekket" i køen, men faktisk gått på bekostning av noen, direkte eller indirekte.

Alt er nok annerledes med Gramay, bare 3 år gammel. Det flyter edelt dansk og fransk blod i årene og gjennom sitt ene øye øyner hun laurbær og 1 million franske franc på Solvalla i 1990. Eieren har alt meldt henne på der. Skulle den dødsdømte hoppa vinne, vil fler enn eieren hoppe av glede, for eksempel vil nok VG, som gav sitt økonomiske bidrag, mot å få biledrettighetene, gjøre et lite ekstra hopp.

Nå mener ikke vi å hovore og moralisere, eieren har gitt sine 10 000 kroner til human øveforskning får vi vite i en annen utgave av VG. Og vi som trodde avlatshandelen forsvant med reformasjonen.

Finnes det en grense for det meningsfylte, går kanskje denne grensen på det punktet hvor dyr får en behandling det står mennesker i kø og venter på? Kanskje det er særlig tydelig når det er leger som utfører behandlingen, sjølv om det er på fritida.

The advertisement features a black and white photograph of a Volvo truck with its bed lowered, ready for transport. The word 'VOLVO' is printed on the side of the truck. To the right of the image, the company name 'Edvin Bellsli' is written in a bold, sans-serif font. Below it, a list of services is provided in a smaller font: 'KALKSPREDNING', 'LETTERE', 'KRANOPPDRAg', 'LASTEBILTRANSPORT', '7580 SELBU', 'TLF.: 81 72 75', and 'MANUELL MOBIL - 59905'.

BLOMSTERBUA

Blomster til alle anledninger

Tlf. 81 74 93

Kvifor vorsteh

Då min fyrste strihår Janka drap sau, og eg drap henne, sa Synnøve (4 år): "Janka er i himmelen og sauen er i fryseboksen".

Som fattig billaus student i trond hybel i Bergen, såg eg meg ikkje rád til å kjøpa ny hund. Saknet vart stort. Eg var vane med klov, trekk og jakthund. No vart ryggsekken for tung for langtur sumar og vinter. Slutt med vinteretur i telt. Slutt med vekelange fisketurar om sumrane. Ikkje lenger fann eg orrfuglen på øyane nord for Bergen eller lirjupene i bjørkebeltet. Ikkje lenger hadde eg hund som jaga rev og hare mot utposterte jaktammeratar. Ikkje lenger apport av ender frå haustkald fjord og rugder milde vårnetter. Ikkje lenger lavinehund. Saknet av tannbørsten ville vere mindre.

Hundelaus levde eg på lesesalar og skjenkjestover til eg fekk høve til å byrja med hønsefuglforskning. Då hadde eg heldigvis ikkje lenger noko val. Faget krov hund.

Og valet var lett. Det finst ingen andre rasar enn vorstehhund. Pointer finn septemberrjuper. Engelsksetter vinn jaktprøvar. Gordonsetter finn skogsfugl. Grønlandshund trekkjer pulk. Dobbermann bit skurkar. Hamiltonstøver jagar rev. Labrador hentrar daude ender. Schäfer finn omkomne i skredet. Pudlar kan gå på utstilling. Malamutt ber klov. Kosehundar kan kosa. Vorstehhund kan alt.

Alle vorstehhundfolk drøymer om og leitar etter denne idealhunden. Og av og til finn me han. Ingenting er so spanande som nye kjærestar og nye hundekvelpar. Hundekvelpen skal takast kjærleg hardt og bestemt. Vorstehhunden kan gjera eigaren sitt liv enormt mykje rikare. Men han kan og gje oss plager, ubehag og utgifter. Kvelpen skal koma på kommando og han skal leggja seg på kommando før han får koma i fugl. Kvelpen skal aldri vera laus utan tilsyn. Kvelpen skal vita at han er trygg nederst på rangstigen. Om ikkje kan det gå som Trond Øfstås skildrar:

"Da tanna i nasen reiv
Torstein skrek og blodet dreiv.
Mens blodet rannt, han drog til Vingers hospital med bil
der ventet fagre møyer med nål og tråd og søre smil.
Den forsker nase som vi ser no
er samantråkla og full av storkna blod,
men om noen veker vil den gro
og vakker som før dele Torsteins andlet i to."

Kjære kvelpekjøpar! Les Fuglehundens ABC av Johan B. Steen. Sats på preusserdisiplin. Du skal vera vorstehhunden sin Gud. Og du vil leva lengje og lukkeleg i landet. Du vil ha ein hund som kan løysa oppgåver for deg til alle årets tider.

Torstein Storaas

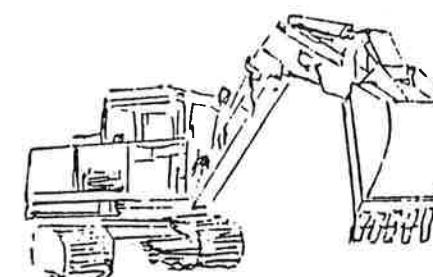
Vorsteh og forrige

NEA hund.

I forrige nummer av NEA hund uteblei ein del viktige opplysninger på forsida av bladet. Her skulle det stått nr., årstall og årgang, samt opplysning om hvem som presenterte hunderase. Vi beklager dette, og at Helge Meier ikke fikk sitt navn på forsida. Som "plaster på såret" trykker vi nå artikkelen "Kvifor vorsteh", henta fra Hefte for nybegynnere, utgitt av Norsk Vorstehklubb.

Redaksjonen.

Nydyrkning - Drensgrovfting - Minering
utføres fagmessig

RANDULF
ANDERSEN
7580 SELBU - Tlf. 81 97 26

Australsk Kelpie

Den intelligente og arbeidsglade gjeter

Generelle opplysninger

Australia er hjemlandet til denne intelligente, arbeidsglade og dyktige gjeterhunden. Rasen har eksistert i over hundre år, men før 10–15 år siden var den lite kjent utenfor Australias grenser.

For den australiske saufarmere har kelpien ofte betydd et være eller ikke være. «Kelpien holder hele den australiske ullproduksjon under sine flittige labber», sier et australisk ordtak.

Trass forskning og utvikling er der ikke kommet noe som kan erstatter kelpiens arbeid. Dens betydning som gjeterhund har faktisk økt ettersom Australia sliter med de samme problem som ellers i verden: Avfolkning, prisstigning og økte arbeidsomkostninger.

Opprinnelse og utvikling av rasen:

Mange teorier og historier knytter seg til kelpiens opprinnelse. Bla. sies det at den australiske villhunden (dingoen) skal være innblandet. Nyere forskning viser imidlertid at dette er lite trolig. Det en med sikkerhet veit er at innvandrere fra De Britiske Øyer brakte med seg forskjellige hunderaser til Australia. Krysninger av desse resulterte i ein intelligent og arbeidsglad hund som gjeterne gav det keltiske navnet «Kelpie».

Mest berømt var «Coil». I 1898 deltok den i sin første gjeterkonkurranse. Første dag oppnådde den 100 poeng av 100 oppnåelige. Samme kveld brakk den beinet, men stilte likevel opp neste dag og tok nye 100 poeng.

Det ble stor etterspørsel etter «Coils» hvalper, og fremdeles er det et stort pluss å kunne føre stamtvylene tilbake til denne kelpien.

Kelpien vart enormt populær. Den første tiden var oppdretterne saufarmere som brukte kelpien i sitt daglige arbeid. De avla kun på gjeteregenskaper og godt gemytt.

Da det senere ble populært med eksteriørutstillinger, kom kelpien som gjeterhund i faresonen. Med sitt vakre og tiltalende utseende ble den en etterspurt

utstillingshund. Oppdrettere i byer og tettsteder avlet på eksteriør og skjønnhet, og gjeteregenskapene ble gadvise dårligere. Desse oppdretterne solgte også kelpiene som gjeterhunder.

En del saufarmere holdt seg til de opprinnelige avslinjene og avlet på bruksegenskaper og gemytt. De innså at de måtte gjøre noe for å ta vare på den gjetende kelpien. I 1965 ble «The Working Kelpie Council» (WKC) stiftet. Hovedformålet til WKC er å sikre avlen og fremme utviklingen av den gjetende kelpien.

Bruksområder:

Kelpien har stor tilpassningsevne. Den kan læres opp til å gjøre det meste. Rundt om i verden blir den soruten til gjeting av sauер, brukt både til storfe, griser og geiter. Den korte, men robuste pelsen, gjør at den toler kulde og snø, og den blir mer og mer bruk til reindsdyrgjetning. Den har ekstremt sterke føtter, og såre poter ser en omtrent aldri.

Rasen i Norge og Norden

Blant de første kelpiene som kom til Norden, var mange fra utstillingslinjene. Desse stilte også på eksteriørutstillinger i Norge og Sverige.

Etterhvert vokna interessen for den gjetende kelpien, men en innså snart at avlsmateriellet var for dårlig. Det blir nå importert flere nye avlhunder til Norden, og nå kun hunder godkjende av W.K.C.

N.W.K.R.

Kelpieiere i Norden følte at det var behov for en egen organisasjon for å ta vare på og forbedre kelpiens gjeteregenskaper. I 1984 gjekk kelpieiere i Finnland, Sverige og Norge sammen og dannet «Nordisk Working Kelpie Rådet» (NWKR).

Organisasjonens formål er å ta vare på og forbedre kelpiens gjeteregenskaper. Organisasjonen har egen stambok der alle godkjente hunder er innsørt.

Alle hunder som brukes i avl, må være

godkjente før AVLSRÅDET anbefaler hvalpene.

(Kreteriene er: Stambokførte, godkjent gjeterprøve og HD-frie). Organisasjonen har eget medlemsblad som gir nyheter og informasjon om kelpien.

Det arrangeres hvert år kurs om avl, trening og bruk av kelpien som gjeterhund. Årlig avvikles Nordisk mesterskap i gjeting for kelpier, samt andre konkurranser. Dette for at vi skal ha en kontinuerlig oversikt over ført avlsmateriell.

Dette arbeidet har allerede begynt å vise resultat. Det avlsmateriellet vi nå har gir gode bruks- og familiehunder.

Organisasjonen har utarbeidet diverse materiell til hjelp for interesserte bl.a. videoer som kan leiges på henvendelse. Birgitta Østergren, formann i NWKR har gitt ut boken «Valhundar». Den omtaler alle gjeterhundraser, men spesielt gir den mye informasjon om kelpien, samt råd om trening og bruk av gjeterhund.

Kjennetegn og sær preg

En Working Kelpie er en hund som er avlet etter gjeteregenskaper og gemytt.

Det er hunder etter dokumentert gode gjeterlinjer. Innensfor desse linjene finner en et vidt register av fremtredende egenskaper som er bevisst fremavlet. En finner her hele skalaen fra ekstremt mye «eye» (den gjeter smygende og nærmest hypnotiserer sauene) til kroppsgjeteren som går svært nær flokken.

Kelpien er en selvstendig hund. Den er intelligent og forutseende, og oppfatter ofte situasjonen raskere enn føreren. Den kan arbeide på lang avstand. I Australia jobber den alene i flere timer. Den bør aldri bli en «Trykk-knapp-hund». Men det må ALDRI være tvil om at føreren er sjefen.

Fargen på pelsen varierer mye. Den finnes i nesten krem-farget til helt svart. Det vanligste er imidlertid black/tan. (Sort/lys brunt). Red/tan (Rødbrun/lys brun.)

Kelpien er meget lettstående, men krever litt spesiell oppføring for å få frem de egenskapene som bor i hunden.

Støpsand, Pussand, Veggrus, Fyllmasse
og Singel - leveres tilkjørt.
Gravina og Dozerarbeid

Foruten de velkjente

TRØNDER HYTTER

Leverer vi også:

TRELAST ENGROS - DETALJ

TRYKKIMPREGNERT TRELAST

"TRØNDERBRAKKER" FOR INDUSTRI OG ANLEGG

DRIFTSBYGNINGER FOR LANDBRUKET, REDSKAPSHUS OG GARASJER

Kjeldstad Sagbruk & Hovleri A/S

7580 SELBU. Tlf. (07) 819801
819900

info

LANGHÅRA KATTUNGER
gis bort. Tlf. 818342.

KONTAKTPERSONER I STBK.

Torger Sletner tlf. 818698 trekking/kløving
Sussi Aaldstedt tlf. 819673 pelsstell,klokipp o.l.
Marit Lium tlf..819662 utstilling
Gunda Olden tlf. 818342 dressur o.l.

Om noen har spørsmål om de ovenstående tema, eller andre ting så ring oss. STBK er en klubb for alle hunderaser og intresser som har med hund å gjøre. Og vi hjelper medlemene så godt vi kan.

MEDLEMSMØTE I STBK.

Torsdag 5.mai ble det holdt åpent møte på Gimle for medlemmer i STBK og andre hundeeiere eller hundeinteresserte. Det var 15 personer som møtte.

Dyrlege Ivar S. Hanem holdt foredrag og sykdommer, skader vaksinering og andre forebyggende tiltak. Han informerte også om rabies, som nå er kommet til Finland. Veterinærattesten som før gjalt tilbakeførsel av hunder både fra Finland og Sverige, gjelder nå kun fra Sverige.

I pausen ble det servert kaffe mm., og det var loddssalg. Etter kaffen viste Svenn Erik Bjørnevold fram hundeutstyr, og solgte en del.

Til slutt ble det holdt en diskusjon angående utstillingskommiteen, der 3 stk. har trukket seg. Valgkommiteen er nå i gang med å skaffe 3 nye.

Ingrid Viker
Sekretær

Fritt Fram

LAUSHUND = LUSHUND og mykje anna.

Det kan somtid verke som laushundane er dei vanlegaste hundane i Selbu. Om dei ikkje er størst i tal, gjer dei mykje ut av seg. Etter fire overvintringer som dyrlege i Selbu har eg nok røynsle til å påstå følgjande: Laushund = Lushund!

Særleg siste vinter har eg behandla mange hundar med husdyr i pelsen, både lus og skabbmidd. (revskabb). Dei tettest befolka grendene, Mebond og Innbygda er også tettest belusa. Dette samsvarer med lovene om all slags smitte; dvs. det er naturleg med flest sjukdommar der dyretetheta er størst.

Ein laushund kan naturleg nok smitte fleire i eit strok med mange frendar. Lus og skabbmidd og ymse bakterieinfeksjonar i pelsen og huda blir for det aller meste spreidd ved direkte kontakt - frå hund til hund. Ein laushund kan på ein dag smitta eit ubegrensa lovlydige fasttjora frendar. Inngjerda hundar er sjølvsgåt betre beskytta mot lusa, men i krigen mot laushundar er inngjerding av lovlydige dårlig strategi. Nei, vi må på offensiven og få laushundane i band, fordi dei prakkar på artsfrendane unødvendige plagar, som trass i behandling kjem att så lenge laushundane er lause.

Laushundane er budbringarar for alle infeksjonssjukdommar, under mottoet Sjukdom for alle og praktiserer fri kjærleik på tvers av alle raseskiljer, visseleg til glede for den utkåra under akten, men mindre artig under kvelpinga, dersom pappa t.d. er 2-3 gong større.

I tillegg kjem plagene for den utkåra hundefamilien. Eg hører kvart år historier om ungar som blir overfalte av sexgalne Don Juan'ar på vakt, om heimar der huslyden knappast tør gå ut, og om utdritne gardstun, sandkasser osb. Hundereklame? Dyreallergi er svært vanleg. Ein snill, koseleg, men påtrengande laushund er garantert ikkje ein allergikers beste venn.

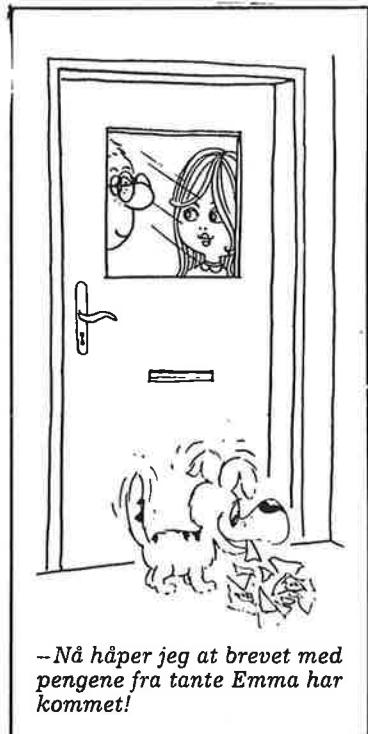
For å kjenne seg trygg, treng hunden ein sjef til å føra fast kommando. Når hunden blir slept laus, frå sjefens kommando, fell den psykiske armeringa saman, hunden blir utrygg og utilpass, med påfølgjande usikker oppførsel, t.d. aggressjon. Sagt med andre ord: psykisk mishandling av hunden.

Korleis hunden reagerer på lausgjengeri avheng sjølvsgåt av hans medfødde og opplærte eigen-skapar (ary og miljø). M.o.t. niljø, er laushund-eigarar neppe av dei som har gitt hunden sin sterkest psykisk ryggrad.

Alt i alt: Hundeeigaren sitt ansvar er stort, det gjeld den fysiske og psykiske helse til eigen hund, hensynet til omgjevnaden (nabohundae, naboor, og ville dyr) og omdømmet til hundehald generelt.

Alt for mange er ikkje vaksne nok til dette ansvaret.

Ivar S. Hanem.

001
STIG M BERG

7580 SELBU

fritidstiltak fortjener støtte...

Vi gjør det med glede....

**SELBU
SPAREBANK**